

فهرست مطالب

۱۵.....	سخن ناشر .....
۱۷.....	چکیده مباحث و کلیدواژه‌ها.....
۱۹.....	مقدمه ویرایش دوم.....

کلیات

۲۱.....	اهمیت و ضرورت تدوین مبانی تفسیر .....
۲۳.....	پیشینه بحث.....

فصل اول: تعاریف

۲۷.....	۱. مبانی (= اصول).....
۲۹.....	۲. تفسیر .....
۳۳.....	۳. تأویل .....
۳۵.....	۴. قواعد (= ضوابط) .....
۳۶.....	۵. منابع (= مصادر - مأخذ).....
۳۶.....	۶. روش‌ها (= مناهج و مذاهب).....
۳۷.....	۷. گرایش‌ها (= اتجاهات - الوان).....

فصل دوم: انواع و اقسام مبانی تفسیر

۳۹	مبانی مشترک و مختصّ
۳۹	۱. مبانی کلامی
۴۰	۲. مبانی روشی
۴۰	۳. مبانی گرایشی
۴۱	۴. مبانی صدوری
۴۱	۵. مبانی دلالی
۴۲	اهمّ مبانی تفسیر قرآن
۴۳	چکیده مباحث (فصل اوّل و دوم)
۴۳	پرسش‌های فصل
۴۳	برای پژوهش و مطالعه بیشتر

فصل سوم: قدسی بودن قرآن

۴۵	الهی بودن الفاظ قرآن
۴۶	آیات
۵۱	روایات
۵۲	دیدگاه مفسّران
۵۳	نادرستی دخالت شیطان
۵۴	الف) روایات
۵۵	ب) آیات
۵۶	ج) عصمت پیامبر ﷺ
۵۷	د) عقل و قاعده لطف

فهرست مطالب ۷

۵۷	هـ) خرافی بودن غرائق.....
۵۹	نادرستی تجربه درونی و نفسی پیامبر.....
۶۲	نادرستی تأثیر پذیری از کتاب‌های پیشین.....
۶۸	سلامت نص.....
۷۴	حکیمانه بودن نص.....
۷۸	چکیده مباحث.....
۷۸	پرسش‌های فصل.....
۷۸	برای پژوهش و مطالعه بیشتر.....

فصل چهارم: نص و قرائت واحد قرآن

۷۹	رابطه تفسیر و قرائت.....
۷۹	نزول قرآن و پیدایش قرائات.....
۸۳	قرائات و «سبعة احرف».....
۸۶	قرائت صحیح و واحد قرآن.....
۹۱	تفسیر بر اساس قرائت واحد و متعارف.....
۹۴	چکیده مباحث.....
۹۴	پرسش‌های فصل.....
۹۴	برای پژوهش و مطالعه بیشتر.....

فصل پنجم: امکان و جواز تفسیر

۹۵	بررسی امکان تفسیر و مراتب آن.....
۹۷	بررسی دیدگاه اختصاص تفسیر به معصومان <small>علیهم‌السلام</small> .....
۹۷	ادله اختصاص تفسیر به معصومان <small>علیهم‌السلام</small> .....

۹۸	۱. روایات انحصار
۱۰۳	۲. روایات استبعاد
۱۰۶	۳. روایات نکوهش تفسیر به رأی
۱۰۸	۴. سنخیت بین مفسر و متن
۱۰۹	۵. آیه راسخون
۱۱۱	۶. آیه مس
۱۱۲	بررسی جواز تفسیر
۱۱۳	بررسی ادله عدم جواز تفسیر
۱۱۴	۱. روایت نهی از جواز
۱۱۵	۲. روایات نهی از تفسیر به رأی
۱۱۷	چکیده مباحث
۱۱۷	پرسش های فصل
۱۱۷	برای پژوهش و مطالعه بیشتر

فصل ششم: حجیت ظهور قرآن

۱۲۰	اقسام دلالت الفاظ قرآن
۱۲۳	گستره ظواهر قرآن و حجیت آنها
۱۲۴	بررسی مراتب ظهور
۱۲۵	مستندات حجیت ظهور قرآن در برابر نص
۱۲۹	مستندات روایی ظهور قرآن در برابر بطن
۱۳۱	بررسی دلایل مخالفان حجیت ظهور قرآن
۱۳۴	رابطه ظاهر و مجاز در قرآن
۱۳۸	چکیده مباحث

فهرست مطالب ۹

۱۳۸	پرسش‌های فصل
۱۳۸	برای پژوهش و مطالعه بیشتر

فصل هفتم: بررسی نیاز مخاطبان قرآن به تفسیر

۱۴۰	مراتب نیاز مخاطبان قرآن
۱۴۲	علل نیازمندی قرآن به تفسیر
۱۴۳	۱. اقتضای سیر تشریح الهی
۱۴۵	۲. نزول تدریجی آیات و سوره‌ها و عدم چینش موضوعی آنها
۱۴۶	۳. ارائه معارف بلند الهی در ساختار کلمات بشری
۱۴۷	۴. ایجاز و اشاره گویی
۱۴۹	۵. برخورداری قرآن از بطن
۱۵۰	۶. اقتضای اسلوب ادبی
۱۵۲	۷. ارائه تفسیر عصری
۱۵۴	چکیده مباحث
۱۵۴	پرسش‌های فصل
۱۵۴	برای پژوهش و مطالعه بیشتر

فصل هشتم: ساختار چندمعنایی قرآن (بطن)

۱۵۶	چیستی بطن و ساختار چندمعنایی قرآن و رابطه آن با تأویل
۱۵۹	وجوه معنایی قرآن
۱۶۰	مستندات بطن قرآن
۱۶۰	روایات
۱۶۴	آیات

۱۶۶	..... دلیل عقلی
۱۶۷	..... قلمرو بطون آیات
۱۷۰	..... راه‌های دست‌یابی به بطون
۱۷۳	..... موافقان ساختار چندمعنایی قرآن
۱۷۵	..... طولی بودن معانی باطنی و هم‌سویی آنها با معانی ظاهری
۱۷۹	..... چکیده مباحث
۱۷۹	..... پرسش‌های فصل
۱۷۹	..... برای پژوهش و مطالعه بیشتر

فصل نهم: زبان قرآن

۱۸۲	..... رابطه زبان قرآن با تفسیر
۱۸۲	..... مفهوم‌شناسی زبان قرآن و تمایز آن بالغت قرآن
۱۸۴	..... پیشینه بحث زبان قرآن
۱۸۶	..... معناداری زبان قرآن
۱۸۹	..... ویژگی‌های زبان قرآن
۱۹۱	..... گونه‌های زبان قرآن
۱۹۲	..... نظریه‌های مربوط به زبان قرآن
۱۹۳	..... زبان عرف عام
۱۹۵	..... زبان عرف خاص
۱۹۹	..... زبان ترکیبی
۲۰۳	..... چکیده مباحث
۲۰۳	..... پرسش‌های فصل
۲۰۳	..... برای پژوهش و مطالعه بیشتر

فصل دهم: منابع تفسیر

۲۰۶	اهمیت تعیین منبع در تفسیر
۲۰۶	پیشینه منبع‌شناسی تفسیر
۲۰۷	منابع تفسیر، طبقه‌بندی و تعداد آنها
۲۰۸	۱. قرآن
۲۰۹	مستندات منبع بودن قرآن برای تفسیر
۲۱۲	گونه‌های منبع بودن قرآن در تفسیر
۲۱۲	تحلیل نظریه استقلال قرآن در تفسیر
۲۱۵	علاّمه طباطبایی و نظریه استقلال قرآن در تفسیر
۲۲۰	۲. سنت معصومین <small>علیهم‌السلام</small>
۲۲۰	مستندات منبع بودن سنت در تفسیر
۲۲۶	طبقه‌بندی روایات تفسیر حاکی از سنت
۲۲۷	تعداد روایات تفسیری
۲۲۸	اعتبار روایات تفسیری
۲۲۹	بررسی حجّیت خبر واحد در تفسیر
۲۳۲	آسیب‌شناسی روایات منبع
۲۳۳	نقش اسباب نزول در تفسیر
۲۳۵	بررسی منبعیت و حجّیت متقابل قرآن و سنت در تفسیر
۲۳۶	قرآن‌محوری و سنت‌مداری
۲۳۹	دوگانه‌محوری
۲۴۰	۳. عقل
۲۴۰	اعتبار منبع بودن عقل در تفسیر

۲۴۴	تمایز تفسیر عقلی با تفسیر به رأی
۲۴۶	۴. شهود و کشف
۲۵۰	۵. لغت
۲۵۱	۶. تاریخ
۲۵۴	۷. اقوال مفسران (صحابه، تابعیان و ...)
۲۵۸	۸. علوم تجربی
۲۶۱	چکیده مباحث
۲۶۱	پرسش‌های فصل
۲۶۱	برای پژوهش و مطالعه بیشتر

فصل یازدهم: انسجام و پیوستگی آیات

۲۶۴	انسجام و ارتباط معنایی آیات و گونه‌های آن
۲۶۵	۱. ارتباط معنایی در درون آیه
۲۶۶	۲. ارتباط معنایی آیات در درون سوره
۲۶۸	۳. ارتباط موضوعی آیات سراسر قرآن
۲۶۹	چگونگی انسجام محتوایی آیات
۲۶۹	۱. مرجعیت آیات محکم
۲۷۰	۲. هدایت‌گری تمام آیات
۲۷۲	۳. «سیاق» و ارتباط آیات با یکدیگر
۲۷۳	الف) ارتباط نزولی
۲۷۴	ب) ارتباط موضوعی
۲۷۵	ایهام انسجام نداشتن برخی از آیات و بررسی آن
۲۸۰	چکیده مباحث
۲۸۰	پرسش‌های فصل

۲۸۰ ..... برای پژوهش و مطالعه بیشتر

فصل دوازدهم: جامعیت قرآن

۲۸۲ ..... قلمرو جامعیت محتوایی قرآن

۲۸۲ ..... مستندات جامعیت محتوایی قرآن (قلمرو اعتدالی)

۲۸۳ ..... ۱. عقل و خرد

۲۸۴ ..... ۲. آیات

۲۸۸ ..... ۳. روایات

۲۹۰ ..... جامعیت و جاودانگی

۲۹۱ ..... ۱. ظهر و بطن

۲۹۲ ..... ۲. جری و تطبیق

۲۹۳ ..... ۳. قیّم بودن قرآن

۲۹۴ ..... جامعیت و فرهنگ زمانه

۲۹۷ ..... ۱. تکریم زنان همچون مردان

۲۹۸ ..... ۲. مقابله با ظهار

۲۹۹ ..... ۳. مقابله با فرزندکشی

۳۰۰ ..... ۴. مقابله با فواحش و قتل نفس و ...

۳۰۱ ..... چکیده مباحث

۳۰۱ ..... پرسش های فصل

۳۰۱ ..... برای پژوهش و مطالعه بیشتر

۳۰۳ ..... فهرست منابع

۳۰۳ ..... الف) کتاب ها

۳۱۲ ..... ب) مجلات علمی